

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΔ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 31 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1936

ΑΡΙΘ. 44

ΤΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Δὲν θὰ ἐξετασθῇ ἐνταῦθα τὸ πρόβλημα τῆς Κ.Δ. καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ πλάτος, ὡς θὰ ἀπῆται μία μεγίστης ἐκτάσεως μονογραφία, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν τεραστίαν περὶ τῆς ΚΔ φιλολογίαν. Ὅ,τι σκοπεῖται ἐν τῇ μελέτῃ ταύτῃ νὰ ἐξετασθῇ εἶνε ἡ ψυχολογικὴ-ἀπολογητικὴ μόνον τοῦ προβλήματος τῆς ΚΔ ἄτοπις, διὰ νὰ ἐξακριβωθῇ κατὰ πόσον δικαιοῦνται οἱ περὶ αὐτῆς δισχυρισμοὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ, κατὰ τὰς κυρίας βεβαίως γραμμάς των.

Ἴδου πρὸ ἡμῶν αὐτὸ τὸ τόσο μικρόν, ἀλλὰ καὶ τόσο μεγαλεῖον βιβλίδιον, τὸ ὁποῖον καλεῖται Καινὴ Διαθήκη Καὶ προκύπτει τὸ ζήτημα: τί εἶνε, τέλος πάντων, αὕτη ἡ Κ. Διαθήκη καὶ πῶς προῆλθε; Εἰς τὴν σημαντικωτάτην ταύτην ἀπορίαν δύο ἀπαντήσεις ὑπῆρξαν: ἡ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἡ τοῦ Ὁρθολογισμοῦ. Μία ἀπλῆ ἐξ ἀρχῆς ἐκθεσις τῶν γεγονότων καὶ ἔπειτα μία ψυχολογικὴ ἐκτίμησις των θὰ διευκρινίσῃ τίνος ἐκ τῶν δύο ἐξηγήσεις συνεπάγεται τὰς μεγαλύτερας δυσκολίας.

Ἡ Κ. Διαθήκη εἶνε σύνολον μικρῶν βιβλιδίων πραγματενομένων δυσκολώτατα θέματα, περὶ τῶν ὁποίων ὑπάρχει τεραστία διχογνωμία μεταξὺ πάντων τῶν συγγραφέων τοῦ κόσμου. Τὸ συγκρότημα τοῦτο τῆς πρωτοχριστιανικῆς φιλολογίας περιλαμβάνει 28 ἐν συνόλῳ μικρὰς συγγραφὰς διαφόρων συγγραφέων—τὸ ὅλον 7 ἢ 8—ἐμφανισθεῖσας κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Αὗται ἦσαν προωρισμέναι διὰ διαφόρους κοινότητας, ἀποκαλουμένας «ἐκκλησίας», κειμένας εἰς διαφόρους χώρας, λίαν ἀπ' ἀλλήλων ἀπεχούσας. Πλὴν τούτου, αἱ συγγραφαὶ αὗται περιέχουν δυσκολίας συνυφασμένας μὲ ζήτήματα ἱστορικά, ἠθικὰ καὶ θρησκευτικὰ, περιλαμβάνουν γεγονότα καὶ διδασκαλίαις ὅλως ἰδικὰς των καὶ ἀναφερομένας εἰς ζήτήματα δεκτικὰ τῆς πολυγνωμίας, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπ' αὐτῶν ἡ γνωστὴ ρήτρα: «ὄσαι κεφαλαί, τόσαι καὶ γνῶμαι». Τοιαῦτα σφόδρα ἀμφισβητήσιμα ζήτήματα εἶνε τὸ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ

Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς σταυρώσεως καὶ τῆς ἀναστάσεως αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ἐντεῦθεν προκύπτοντα, τὰ ὁποῖα ἐν τῇ Κ. Διαθήκῃ περιλαμβάνονται εἰς τὸν ὄρον «σωτηρία».

Εἰς τὰ ζήτήματα ταῦτα τὴν προσοχὴν μας προκαλοῦν τὰ ἐξῆς σημεῖα.

Α'. Ὁ χαρακτήρ τῶν *Εὐαγγελίων*.

Ὁ ἀναγνώσης τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, ὅπου γίνεται λόγος περὶ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ ἀπ. Παύλου, ἀντιλαμβάνεται εὐκόλως, ὅτι διὰ τοῦ βιβλίου τούτου προϋποτίθεται ἡ ὑπαρξίς ἄλλου εἵδους διηγήσεων περὶ μεγάλων γεγονότων, συνδεδεμένων πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, ὁμοίαν τῶν ὁποίων εὐρίσκομεν ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Λουκᾶ: «Τὸν μὲν πρῶτον λόγον ἐποίησάμην περὶ πάντων... ὧν ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς ποιεῖν τε καὶ διδάσκειν...». Ἀλλὰ πρὸς τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Λουκᾶ ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι τρεῖς διηγήσεις, ὁμοιάζουσαι πρὸς ἀλλήλας καὶ ἀποτελοῦσαι μοναδικὴν εἰς τὸ εἶδος τῆς βιογραφίαν. Ὅποτεδήποτε καὶ ἂν ἐγράφησαν τὰ Εὐαγγέλια ταῦτα, εἶνε προφανές ὅτι τὰ ἐν αὐτοῖς ἀναφερόμενα γεγονότα συνέβησαν πρὸ τῶν γεγονότων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρουν αἱ Πράξεις.

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶνε σπουδαῖον νὰ ἐξακριβωθῇ ἂν εἰμποροῦμεν νὰ βασισθῶμεν εἰς τὴν ἀξιόπιστιαν τῶν τεσσάρων αὐτῶν μνημείων, ὅποτεδήποτε καὶ ὑπὸ οἰουδήποτε καὶ ὄν ἐγράφησαν. Τὰ βιβλία ταῦτα μᾶς παρέχουν ἀναντιρρήτως πλήρη καὶ ἐπαρκῆ ἐκθεσις τοῦ ὅ,τι πρέπει νὰ θεωροῦμεν ὡς ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ τε ἀπ. Παύλου καὶ τῶν λοιπῶν ἐν ταῖς Πράξεσιν ἀναφερομένων προσώπων. Ἐὰν δὲν ὑπῆρχεν ἐν τοῖς βιβλίοις τούτοις τὸ ὑπερφυσικὸν στοιχεῖον, εἶνε ζήτημα ἂν θὰ ἠμφεσβητεῖτο ποτε ἡ γνησιότης των. Ἐφ' ὅσον ὅμως ὑπῆρξαν οἱ ἀρνηθέντες αὐτὴν—καὶ οὗτοι εἶνε οἱ ὁδοδοὶ τῆς κριτικῆς ἀπιστίας—, οὗτοι ὀφείλουσαν νὰ ἐξηγήσουν πῶς αἱ διηγήσεις αὗται περιῆλθον μέχρις ἡμῶν καὶ νὰ μᾶς δώσουν τὸν ἀποχρῶντα λόγον τοῦ ὅτι πρέπει νὰ προτιμήσωμεν ἄλλην τινά, μᾶλλον ἀξιόπιστον, ἐξηγήσιν.

Ἐξ ἄλλου, τὰ Εὐαγγέλια αὐτὰ οὐ μόνον σώζονται μέχρι τοῦ νῦν, ἀλλὰ καὶ ἀνέκουν εἰς τὰ μᾶλλον γνωστά σήμερον προϊόντα τῆς ἀρχαιότητος. Διὰ τοῦτο, ἐὰν θὰ ἀπεκρούετο ἡ περὶ τῆς προελεύσεώς των χριστιανικῆ ἀντίληψις, θὰ ἔπρεπε πάντα ἐκεῖνα τὰ χαρακτηριστικά, τὰ ὁποῖα τὰ καθιστοῦν ἀπολύτως μοναδικὰ εἰς τὸ εἶδος των ἐν ὁλοκλήρῳ τῇ παγκοσμίῳ φιλολογίᾳ, νὰ ἐξηγηθῶν ἐκ καθαροῦς φυσικῶν λόγων καὶ κατὰ τοὺς γενικῶς παραδεδεγμένους ψυχολογικοὺς νόμους.

Πολλὰ ἐγράφησαν περὶ τῆς γλώσσης εἰς τὴν ὁποίαν ἐγράφησαν τὰ Εὐαγγέλια. Πολὺς ἐπ' ἴσης ἐξεδηλώθη θαυμασμός διὰ τὴν ἀπλόγητά των. Διότι, οἱ συγγραφεῖς των, ἐνῶ μεταδίδουν τοιαύτην ἐκπληκτικὴν ἱστορίαν, ἐντούτοις ἐκφράζονται κατὰ φυσικώτατον τρόπον καὶ καὶ σχεδὸν χωρὶς ἐκδηλώσεις τῶν προσωπικῶν των διαθέσεων ἢ ἐξηγήσεων. Πάντες ἐμφανίζουν καὶ δέχονται ὑψηλὴν περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀντίληψιν, πεπρωτισμένου μὲ ἀπαρδειγμάτιστον χαρακτήρα, ξένου πρὸς τὰ ἰδεώδη τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ. Ὑπάρχει δὲ θαυμαστὴ ἁρμονία τῶν τεσσάρων τούτων μαρτύρων, οἱ ὁποῖοι ἐν πάσῃ περιπτώσει ἦσαν διάφορα πρόσωπα καὶ ἔγραφον ἕκαστον εἰς διάφορον ἐποχὴν. Ἐπ' ἴσης ἀξιοσημείωτον εἶνε τὸ γεγονός τῆς ὑπάρξεως πολλῶν μεταξύ των διαφωνιῶν, ἡ ὁποία ἀπέκλειε πᾶσαν παραποίησιν. Πάντα ταῦτα θὰ πρέπει νὰ ἔχουν τὴν ἀποχρῶσαν ἐξήγησίν των.

Ταῦτα ὅμως δὲν εἶνε τὰ μόνα ἐξηγητέα. Ὅσονδήποτε δύσκολον θὰ ἦτο εἰς τοὺς εὐαγγελιστάς νὰ παράσχουν περιγραφὴν τοῦ προσώπου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀπὸ πάσης ἐπόψεως ἐξαιρετικῶν, πάντως πρέπει τιμίως νὰ ὁμολογηθῇ, ὅτι εἶνε ὅλως ἀκατανόητον νὰ ἀρνηθῇ τις τὴν ἐκπληκτικὴν καὶ πραγματικὴν μοναδικότητα τῆς εἰκόνας τῆς ὑπὸ τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν παρασταθείσης. Τὸ καταπληκτικὸν κάλλος τοῦ ὑπ' αὐτῶν ζωγραφηθέντος χαρακτήρος προὔκλεσεν οὐ μόνον τὸν βαθύτατον θαυμασμόν καὶ τὴν λατρείαν τῶν πιστῶν, ἀλλὰ καὶ τὰς μᾶλλον ἐνθέρμους καὶ πλήρεις σεβασμοῦ κρίσεις καὶ τῶν γνησιωτέρων ἐκπροσώπων τῆς ἀπιστίας. Ἰδοὺ τί λέγει ὁ Τζὼν Στ. Μιλλ: «Ἡ ὀρθολογιστικὴ κριτικὴ εἴμπορεῖ νὰ μᾶς ἀφαιρέσῃ πολλά, ἀλλ' ὁ Χριστὸς δὲν μᾶς ἀφαιρεῖται,—εἶνε ἡ μοναδικὴ εἰς τὸ εἶδος τις προσωπικότης, ὅλως διάφορος καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς προκατόχους του, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁπαδοὺς του, καὶ δὴ καὶ ἐκεῖνους, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ χρηματίσουν ἄμεσοι μαθηταὶ του. Εἶνε ἀνωφελές νὰ λέγεται ὅτι ὁ Χριστὸς, ὡς περιεγράφῃ ἐν τοῖς Εὐαγγε-

λίοις, δὲν εἶνε πρόσωπον ἱστορικὸν καὶ ὅτι δὲν γνωρίζομεν πόσον πολλὰ ἐκ τῶν προκαλούντων τὸν θαυμασμόν μας εἶνε ὅσα προσετέθησαν ὑπὸ τῶν θιασωτῶν του. Ποῖος, εἴτε ἐκ τῶν ἀμέσων του μαθητῶν, εἴτε ἐκ τῶν θιασωτῶν του γενικῶς, ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἐπινοήσῃ λόγους εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενους, ἢ νὰ ἐφεύρη τὴν ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις εἰκονιζομένην ζωὴν καὶ τὸν χαρακτήρα; Ἀσφαλῶς τοῦτο θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ πράξουν Γαλιλαῖοι ἄλεις, πολὺ δὲ ὀλιγώτερον οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ συγγραφεῖς». Πρέπει δὲ νὰ μὴ παροραθῇ καὶ τοῦτο τὸ ἀναντίρρητον συμπέρασμα τῆς συγχρόνου κριτικῆς: ὅτι ἡ θαυμαστὴ ἐνότης τῆς εὐαγγελικῆς εἰκόνας τοῦ Χριστοῦ κατ' οὐδένα τρόπον δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀποτέλεσμα συνεννοήσεως μεταξύ τῶν συγγραφέων τῶν Εὐαγγελίων. Τὸ ἐξαγόμενον τοῦτο τῆς κριτικῆς ἐπιβεβαιοῦται ὑπὸ τῶν οὕτω καλουμένων διαφωνιῶν μεταξύ τῶν εὐαγγελιστῶν, ἰδίως δὲ μεταξύ τῶν τριῶν συνοπτικῶν καὶ τοῦ δ' Εὐαγγελίου.

Αἱ διαφωνίαι αὗται βεβαίως εἶνε ἀνεπαρκεῖς νὰ καταστρέψουν τὴν πραγματικὴν ἐνότητα τῆς γενικῆς περὶ τοῦ Χριστοῦ ἀντίληψεως. Ἀλλὰ ψυχολογικῶς εἶνε ὅλως ἀδύνατον διηγῆσαι, τόσον μεταξύ των διαφέρουσας, νὰ παρεσχέθησαν ὑπὸ συγγραφέων, οἱ ὁποῖοι συνειργάσθησαν μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἀπατήσουν.

ΣΧΕΣΕΙΣ

ΑΓΓΛΙΚΑΝΩΝ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ

[3]

ΣΥΜΒΟΛΑ

Προκειμένου περὶ τῶν συμβόλων παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου ἐν τῷ συνεδρίῳ τοῦ Λάμπεθ τοῦ 1920, γνωρίζουσα ὅτι ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία ποιεῖται χρῆσιν καὶ τῶν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν τῶν Ἀποστόλων καὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου φερομένων, ἐξέφρασε τὴν εὐχὴν ὅπως αὕτη ἐν τῇ διατυπώσει τῆς πίστεως αὐτῆς περιορίζεται εἰς τὸ τῆς Νικαίας μόνον. Οἱ Ἀγγλικοὶ ἀναγνωρίζοντες τὴν ὑπεροχὴν τοῦ συμβόλου τῆς Νικαίας καὶ τὴν καταλληλότητα αὐτοῦ, ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς τὸ μόνον ἀπαραίτητον διὰ τὴν πρὸς ἀλλήλους κοινωνίαν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἐδήλωσαν ὅτι τοῦ συμβόλου τούτου γίνεται χρῆσις ὑπὸ τῶν Ἀγγλικανῶν ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τῆς Θ. Εὐχαριστίας καὶ εἰς περιστάσεις εἰδικάς, ὡς εἶναι ἡ ἐναρξὶς τῶν ἐργασιῶν τοῦ συνεδρίου τοῦ Λάμπεθ. Προσεπεδηλώθη δ' ὑπ' αὐτῶν ὅτι τὸ ἀθανασιανὸν σύμβολον θεωρεῖται ὑπ' αὐτῶν ἁπλῶς ὡς ὕμνος, ἥδη δὲ ἐγκατελείφθη ἐν Ἀμερικῇ, θὰ ἦτο

ὅμως δύσκολον νὰ τεθῆ κατὰ μέρος τὸ σύμβολον τῶν Ἀποστόλων, ἅτε συνδεδεμένον μετὰ τοῦ μυστηρίου τοῦ Βαπτίσματος. Κατὰ τὴν συνάντησιν ὅμως τοῦ 1931, ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν οἱ ἀντιπρόσωποι «συνεφώνησαν ἀποδεχθέντες ὡς σύμβολον τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας» τὸ σύμβολον τῆς Νικαίας, ὅπως «ἔξετέθη ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου, ἧς τὸν ὄρισμὸν ὡς πρὸς τὸ σύμβολον τοῦτο ἀπεδέχθησαν, καὶ ἐγένετο δεκτὸν ὑπὸ τῆς ὅλης Καθολικῆς Ἐκκλησίας». Περαιτέρω ὁμοφώνως «ἀνεγνωρίσθη ὑπ' αὐτῶν ὅτι εἶναι παράνομον, ὅπως Ἐκκλησία τις ἐκθέσῃ ἄλλο τι Σύμβολον ὡς τὴν διδασκαλίαν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἢ προσθήσῃ ἢ ἀφαιρέσῃ τι ἀπὸ τοῦ Συμβόλου. Ἀλλὰ δὲν εἶναι παράνομον, ὅπως Ἐκκλησίαι τινὲς μεταχειρίζονται ὡς σύμβολον Βαπτίσματος ἄλλο τι Σύμβολον σύμφωνον πρὸς τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐν τῇ Δ. Ἐκκλησίᾳ ἐκεῖνο, ὅπερ καλεῖται Σύμβολον τῶν Ἀποστόλων. Οὐδ' εἶναι παράνομον, ὅπως Ἐκκλησία τις μεταχειρίζεται ἄλλο τοιοῦτο γραπτὸν μνημεῖον ἐν ταῖς ἀκολουθίαις τῆς Ἐκκλησίας ἢ χάριν τῆς διδασκαλίας τῶν πιστῶν, προϋποτιθεμένου ὅτι τοῦτο εἶναι σύμφωνον πρὸς τὴν Γραφὴν καὶ τὴν Παράδοσιν».

FILIOQUE

Εἶναι ἱστορικῶς γνωστὸν, ὅτι ἡ «καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ» ἀνθαίρετος προσθήκη εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Νικαίας ἐγένετο μία τῶν θεμελιωδῶν αἰτιῶν, αἵτινες προκάλεσαν τὸ ὀριστικὸν σχίσμα μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως κατὰ τὸν 11ον αἰῶνα. Ἡ προσθήκη αὕτη ἐγένετο δεκτὴ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ ἤδη κατὰ τὸ 680 μ. Χ. ὑπὸ τῆς συνόδου τοῦ Χάτφιλδ. Ἡ προσθήκη ἐπανειλημμένως συνεζητήθη κατὰ τὰς συναντήσεις Ὁρθοδ. καὶ Ἀγγλικανῶν, καὶ ἐξητάσθη κατὰ πόσον θὰ ἦτο δυνατὴ ἡ ἀπάλειψις αὐτῆς ἐκ τοῦ Συμβόλου, ὡς γίνεται χορῆσις τούτου σήμερον καὶ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας. Καθ' ὅλας δὲ τὰς συναντήσεις ἦτοι τοῦ 1875, τοῦ 1918, τοῦ 1920 καὶ 1931, καθ' ἃς ἐξητάσθη τὸ σημεῖον τοῦτο, διεπιστώθη ὅτι καὶ ἐπ' αὐτοῦ ὑπάρχει κατ' οὐσίαν συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ἡ Ὁρθοδ. Ἐκκλησία εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἀπέκρουσε καὶ καταδίκασε τὴν παράνομον προσθήκην, ὡς εἰσάγουσαν διαίρεσιν καὶ διχασμὸν ἐν τῇ Θεότητι, καὶ δικαίως πάνυ ἐχαρακτήρισεν αὐτὴν ὡς αἰρεσιν. Οὕτως δὲ ἐνεργήσασα ἦτο ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς τὴν ἀπόφασιν τῆς τρίτης Οἰκουμ. Συνόδου, ὁρισάσης ὅπως οὐδεμία προσθήκη ἢ ἀφαιρέσεις γίνῃ εἰς τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως, κυρίως δὲ καὶ κατ' ἐξοχὴν εὐρίσκετο ἐν ἁρμονίᾳ πρὸς τοὺς λόγους Αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος, εἰπόντος περὶ τοῦ Ἁγίου

Πνεύματος «ὃ παρὰ τοῦ Πατρὸς ἐκπορεύεται». Ἐφ' ὅσον δὲ οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀδιστακτικῶς καὶ ἀνεπιφυλάκτως ἐτόνισαν, ὅτι ἡ προσθήκη τυγχάνει παράνομος καὶ ἀντικανονικὴ, οἱ Ὁρθόδοξοι ὑπέδειξαν, ὅτι συνεπεῖς πρὸς τὴν ἀποδοχὴν αὐτῶν καὶ ὁμολογίαν, θὰ ὄφειλον νὰ προβῶσιν εἰς τὴν ἀπάλειψιν τῆς ἐκφράσεως ἐκ τοῦ Συμβόλου. Εἰς ταῦτα οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀπήντησαν, ὅτι ναὶ μὲν ἀναγνωρίζουσιν ὅτι τὸ σύμβολον συνετάχθη ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Νικαίας ἄνευ τῆς προσθήκης καὶ ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διατηρεῖ αὐτὸ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ καὶ πρωταρχικῇ αὐτοῦ μορφῇ, διατηροῦσιν ὅμως τὴν προσθήκην, πρῶτον διότι ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὴν τὴν ἔννοιαν τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λέγοντος ὅτι τὸ Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς δι' υἱοῦ, δεύτερον διότι ἀπάλειψις τῆς προσθήκης θὰ εἶχεν δυσάρεστον ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ λαοῦ, ὅστις θὰ ἐσχημάτιζε τὴν ἰδέαν ὅτι ἡ Ἐκκλησία του ἐπὶ αἰῶνας ὀλοκλήρους ἐπλανᾶτο καὶ τρίτον, διότι δι' αὐτῆς προφυλάσσεται ἡ περὶ τοῦ Υἱοῦ διδασκαλία ἐναντίον τῶν προσβολῶν τῶν σημερινῶν Οὐνιταρίων. Ἡ θέσις τοῦ ζητήματος εὐρίσκεται νῦν εἰς ὃ σημεῖον ἀφήκεν αὐτὸ ἡ συνάντησις τοῦ 1931, καθ' ἣν Ἀγγλικανοὶ καὶ Ὁρθόδοξοι προέβησαν εἰς τὴν ἀκόλουθον κοινὴν δήλωσιν:

«Περὶ τῆς διαφορᾶς, ἧτις ἐπεκράτησε μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ὡς πρὸς τὴν περὶ Ἁγίου Πνεύματος διδασκαλίαν, ἀναγράφομεν τὰς προτίσεις, αἵτινες ἐγένοντο δεκταὶ ὑπὸ τοῦ ἐν Βόννῃ συνεδρίου. Ἀπορρίπτοντες πᾶσαν πρότασιν ἢ πάντα τύπον ἐκφράσεως, ὑπονοοῦντα τὴν ὑπαρξιν δύο ἀρχῶν ἢ αἰτιῶν ἐν τῇ Ἁγίᾳ Τριάδι, θεωροῦμεν ἀποδεκτὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ προγενεστέρων Ἑλλήνων πατέρων, ὅτι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ Πατρὸς διὰ τοῦ Υἱοῦ». Ἐς σημειωθῆ δὲ ὅτι τὸ συνέδριον τῆς Βόννης ἀνεγνώρισεν, ὅτι ἡ προσθήκη «δὲν ἐγένετο κατὰ κανονικὸν ἐκκλησιαστικὸν τρόπον» προσέτι δ' ἀνεγνώρισε «καθ' ὅλα τὴν παρὰ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος διδασκαλίαν, ὡς αὕτη διατυποῦται ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας» καὶ ἀπέρριψε «πᾶσαν πρότασιν καὶ μέθοδον ἐκφράσεως, ἐν ἣ θὰ περιελθετο ἡ ἀναγνώρισις δύο ἀρχῶν ἢ δύο αἰτιῶν ἐν τῇ Τριάδι».

ΔΙΚΑΙΩΣΙΣ

Κατὰ τὴν τελευταίαν συνάντησιν τοῦ 1935 Ὁρθόδοξοι καὶ Ἀγγλικανοὶ ἀπὸ κοινοῦ προέβησαν εἰς τὴν ἀκόλουθον δήλωσιν: «Διὰ τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τὸ ἀνθρώπινον γένος κατηλλάγη μετὰ τοῦ Θεοῦ. Ὁ ἄνθρωπος μετέχει τῆς ἀπολυτρωτικῆς χάριτος διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν

καλῶν ἔργων, καὶ ἐπιτυγχάνει τοῦ ἁγιασμοῦ αὐτοῦ διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τοῦ Κυρίου καὶ Δοτῆρος τῆς ζωῆς, διὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν μυστηρίων.

ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΣ

Ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν μυστηρίων τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας ἀνήρχετο εἰς ἑπτὰ, περὶ τούτου δι' ἡμᾶς τοὺς Ὀρθοδόξους δὲν χωρεῖ οὐδεμία ἀμφιβολία. Ἀπόδειξις τρανὴ εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ τε Ἀνατολικὴ καὶ ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, καὶ μετὰ τὸν χωρισμὸν αὐτῶν ἀπ' ἀλλήλων, εἰς ἑπτὰ ὀρίζουσι τὰ μυστήρια· οὐδεμία δὲ διαφωνία ἠκούσθη ποτὲ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν. Ἡ ἐν Κων)πόλει συνελθοῦσα τῷ 1638 σύνοδος διεκήρυξεν ὅτι «κατὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ διάταξιν καὶ τὴν τῶν Ἀποστόλων Παράδοσιν καὶ τὴν τῆς Ἐκκλησίας συνήθειαν ἑπτὰ εἶναι τὰ τῆς Ἐκκλησίας μυστήρια». Ἡ δὲ κατὰ τὸ 1672 συγκροτηθεῖσα ἐθέσπισε: «Μυστήρια μὲν ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν πλουτοῦμεν (τοῖς ἐρωτῶσι φάμεν) εὐαγῆ καὶ σεβάσιμα ἐκ τῶν ἀρχῆθεν χρόνων, ἐξότου πρὸς ἡμᾶς κατηγγέλθη τὸ Ἱ. Εὐαγγέλιον, ἀληθῆ τὰ πάντα καὶ ἀναγκαῖα τυγχάνοντα πρὸς τὴν τῶν πιστῶν σωτηρίαν». Ὅτι δὲ ἡ Ἐκκλησία ποιεῖται λόγον ἐν Συνόδοις περὶ τῶν μυστηρίων καὶ τοῦ ἀριθμοῦ αὐτῶν—ὅστις καθωρίσθη ἤδη κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα—ἰδιαιτέρως κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ γεγονός, ὅτι, ἐνῶ κατὰ τὰς παρελθούσας ἑκατονταετηρίδας οὐδεμία ἀντίρρησης ἠκούσθη περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυστηρίων, κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα ὁ Προτεσταντισμὸς ἀπέρριπτε τὰ πέντε τούτων, ἦτοι τὸ Χρίσμα, τὴν Μετάνοιαν, τὴν Ἰερωσύνην, τὸν Γάμον καὶ τὸ Εὐχέλαιον· ἡ δὲ Ἐκκλησία, ἥτις τὰ δόγματα αὐτῆς, ἐν σπέρματι ὑπάρχοντα ἐν τῇ Γραφῇ καὶ τῇ Παράδοσει, ἀνέκαθεν ἀνέπτυξε καὶ καθώρισε συνεπεῖα καιρικῶν ἀφορμῶν καὶ περιστάσεων, ἔγνω ὅπως, προκειμένον καὶ περὶ τῶν μυστηρίων, τότε, ὅτε δηλ. ταῦτα ὑφίσταντο τὰς ἐπιθέσεις τῶν Διαμαρτυρομένων, ἐπανέλθη εἰς τὸν ἐπίσημον καθορισμὸν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυστηρίων ἢ μᾶλλον, ὀρθότερον εἰπεῖν, τόνισεν ἐπίσημως ἐν συνόδοις, ὅτι ἑπτὰ τὸν ἀριθμὸν μυστήρια διακρατεῖ, παραλαβοῦσα διὰ τῆς παραδόσεως ἀπ' Αὐτοῦ τοῦ Σωτῆρος καὶ τῶν Ἀποστόλων. Εἰς παραπλήσιον διάβημα, ὡς γνωστόν, προέβη ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἐν τῇ ἐν Τριδέντῳ συνόδῳ. Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μυστηρίων ἐγένετο σχετικὴ συζήτησις μεταξὺ Ἀγγλικανῶν καὶ Ὀρθοδόξων κατὰ τὰς συναντήσεις τοῦ 1931 καὶ 1935. Καὶ οἱ μὲν Ὀρθόδοξοι κατ' ἀμφοτέρας ἐδήλωσαν ὅτι «ἀποδέχονται μὲν ὅτι τὰ δύο ἐκ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων—τὸ Βάπτισμα καὶ

ἡ Θ. Εὐχαριστία—τὸ μὲν πρῶτον ὡς εἰσάγον ἡμᾶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ δὲ δεύτερον ὡς ἐνοῦν ἡμᾶς μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἐξέχουσι τῶν ἄλλων· δὲν θεωροῦσιν ὅμως ὅτι τὰ ἄλλα πέντε εἶναι δευτερευούσης σπουδαιότητος μυστήρια, οὐδ' ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Χριστιανοῦ καὶ ἐπομένως εἰς σωτηρίαν αὐτοῦ» ἀλλ' ὅτι «καὶ ταῦτα εἶναι ὡς ἐκεῖνα θεοσυστατοὶ ἱεραὶ τελεταί, ἐν αἷς δι' ὄρατοῦ ἐξωτερικοῦ σημείου μεταδίδεται ἡ ἀόρατος χάρις τοῦ Χριστοῦ». Οἱ δὲ Ἀγγλικανοὶ κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ 1931 ἐδήλωσαν ὅτι «ἐν τῷ βιβλίῳ προσευχῶν ἡ λέξις Sacrament χρησιμοποιεῖται μόνον προκειμένου περὶ τῶν δύο μυστηρίων, τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς Θ. Εὐχαριστίας, καθόσον ταῦτα μόνον κέκτηνται ἐξωτερικὸν σημεῖον διαταχθὲν ὑπ' Αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ καὶ θεωροῦνται γενικῶς τ. ἔ. καθολικῶς, ὡς ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν· ἀλλ' ἀναγνωρίζει καὶ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία ὅτι καὶ ἐν ἄλλαις τελεταῖς ὑπάρχει ἐξωτερικὸν καὶ ὄρατὸν σημεῖον καὶ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ χάρις καὶ ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν ὅτι ἔχουσι τὸν χαρακτήρα μυστηρίου καὶ καλοῦνται κοινῶς Sacraments». Κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ 1935 συνάντησιν οἱ Ἀγγλικανοὶ ἔτι μᾶλλον ἐπλησίασαν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον ἄποψιν, συμφωνήσαντες ἅπαντες, ὅπως συστήσωσιν εἰς τὰ ἀρμόδια σώματα τῆς Ἐκκλησίας τῶν τὴν ἀκόλουθον διατύπωσιν, «συμφωνοῦμεν ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Ἀγ. Γραφή καὶ ἡ Παράδοσις συμφωνοῦσιν ὡς πρὸς τὴν προσέλευσιν αὐτῶν, τὸ Χρίσμα, ἡ Μετάνοια, ὁ Γάμος, ἡ Ἰερωσύνη, καὶ τὸ Εὐχέλαιον εἶναι ἐπίσης μυστήρια, εἰς τὰ ὅποια ἐξωτερικὸν ὄρατὸν σημεῖον ὑπουργεῖται καὶ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ χάρις λαμβάνεται». Ἄν ἡ τελευταία αὕτη διατύπωσις τύχη τῆς δεούσης κυρώσεως καὶ ἀποδοχῆς ἐκ μέρους τῶν οἰκείων ἐκκλησιαστικῶν σωμάτων τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, θὰ ἐπιτευχθῇ συμφωνία καὶ ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ζητήματος μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

ΒΑΠΤΙΣΜΑ

Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία πιστὴ καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ εἰς τὴν προᾶξιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, ἥτις ἐκυρώθη καὶ διὰ κανόνων οἰκουμενικῶν συνόδων, τελεῖ τὸ βάπτισμα διὰ τριττῆς καταδύσεως καὶ ἀναδύσεως. Τούτου δ' ἕνεκα τὸ διὰ ὀρθισμοῦ βάπτισμα ἐθεώρει οὐχὶ ἔγκυρον καὶ ἀπεδέχετο αὐτὸ μόνον ἐν ἀνάγκῃ κατ' οἰκονομίαν, ἥρκει νὰ γίνηται τοῦτο εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Κατὰ τὸν 17ον ὅμως καὶ 18ον αἰῶνα λόγῳ τοῦ προσηλυτισμοῦ, ὅστις διεξήγετο ἐν Ἀνατολῇ ὑπὸ Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Διαμαρτυρομένων

ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀμυνομένη ἐν πολλοῖς μέρεσι τοῦ Ὁρθόδοξου κόσμου, διέταξε τὸν ἀναβαπτισμὸν τῶν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον πίστιν προσερχομένων Δυτικῶν Χριστιανῶν. Ἡ ὡς ἄνω ἄποψις καὶ πράξις ἐξετέθη πρὸ τῶν Ἀγγλικανῶν κατὰ τὰς συναντήσεις τοῦ 1918, 1920 καὶ 1930. Ὑπέδειξαν δὲ πρὸς τούτοις οἱ Ὁρθόδοξοι, ὅτι ἐφ' ὅσον καὶ τὸ Βιβλίον προσευχῶν ἐπιτάσσει ὅπως ὁ ἱερεὺς βυθίζει τὸ βρέφος εἰς τὸ ὕδωρ, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἀπολαύει ὑγείας, θὰ ἴδῃ ἡ Ἀγγλικανικὴ Ὁμολογία νὰ ἐπανέλθῃ καὶ εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον εἰς τὴν πράξιν τῆς ἀρχαίας Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Σημειωτέον δ' ὅτι πολλοὶ Ἀγγλικανοὶ ἱερεῖς τελοῦσι τὸ βάπτισμα διὰ τριττῆς καταδύσεως καὶ ἀναδύσεως. Ἡ Ὁρθ. Ἐκκλησία, σήμερον, γενικῶς, ἀναγνωρίζει, κατ' οἰκονομίαν, τὸ βάπτισμα τὸ τελούμενον ἐκτὸς αὐτῆς εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ ἀποδέχεται διὰ μύρου τοὺς εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς προσερχομένους. Ἀπήχησιν δὲ τῆς πράξεως αὐτῆς ἀποτελεῖ καὶ ἡ κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ 1930 δήλωσις τῶν Ὁρθόδοξων, ὅτι «ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία δὲν ἀναβαπτίζει μετὰ τὸ Ἀγγλικανικὸν βάπτισμα».

ΧΡΙΣΜΑ

Περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦ Χρισματος διεξήχθη συζήτησις κατὰ τὰς δύο συναντήσεις τοῦ 1918 καὶ 1920. Ἐνῶ ἡ Ὁρθ. Ἐκκλησία τελεῖ τὸ Χρίσμα εὐθὺς μετὰ τὸ Βάπτισμα, ἡ Ἀγγλικανὴ ἀναβάλλει αὐτὸ μέχρι τῆς ἐνηλικιώσεως καὶ κατηχέσεως τοῦ παιδός. Καὶ ἐνῶ ἡ Ὁρθοδ. Ἐκκλησία διὰ λόγους πρακτικῶς εἰθισταὶ νὰ τελῇ αὐτὸ διὰ τοῦ ἱερέως, σφραγίζοντος τὸν βαπτισμένον δι' Ἁγίου Μύρου, εὐλογηθέντος ὑπὸ ἐπισκόπων—τοῦθ' ὅπερ ἀποτελεῖ παράδοσιν ἀνάγουσαν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς εἰς αὐτὸν τὸν 2ον αἰῶνα—ἡ Ἀγγλικανὴ τελεῖ αὐτὸ δι' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν Ἐπισκόπου. Ἡμεῖς ἐν τῇ πράξει ἡμῶν στηριζόμεθα εἰς τὸ ὅτι ὁ βαπτισθεὶς καὶ ἀναγεννηθεὶς, ἵνα ζῆσῃ τὴν νέαν ζωὴν, ἔχει ἀνάγκην τῆς παρεχομένης αὐτῷ διὰ τοῦ Χρισματος δυνάμεως τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Φρονοῦμεν ὅτι τὸ βρέφος ἔχει δικαιώματα ἐπὶ τῆς πλήρους πνευματικῆς χριστιανικῆς ζωῆς καὶ διὰ τοῦτο καὶ τὴν Εὐχαριστίαν παρεχόμεν εἰς αὐτό, ἵνα μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἐνωθῇ. Σύνοδος πανορθόδοξος θὰ ἠδύνατο ἴσως νὰ ἐγκρίνῃ τὴν πράξιν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας, χωρίζουσας τὰ δύο μυστήρια· τὸ γε νῦν ὅμως ἡ θέσις τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου παρουσιάζεται ὡς αὕτη ἐξετέθη ἀνωτέρω. Καὶ κατὰ τὰς ὡς ἄνω δὲ συναντήσεις οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ἠρέκασθησαν νὰ ἐκθέσωσι τὴν σήμερον κρατοῦσαν πράξιν ἐν ἑκατέρᾳ αὐτῶν. Ὁ

γράφων ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τῆς θρησκευτικῆς ζωῆς τοῦ Ἀγγλοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἀνάγκη ἀπαραίτητος καὶ ἐπιτακτικὴ ἐπιβάλλει, ὅπως οἱ Ἀγγλικανοὶ ἀκολουθήσωσι καὶ ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, διότι λόγῳ τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας, ἣτις πολλάκις χαρακτηρίζει τοὺς γονεῖς, ἰδιαιτέρως δὲ τῶν λαϊκῶν στρωμάτων, οἱ παῖδες μένουσιν ἄνευ Χρισματος. Ὑπάρχουσι δὲ συνεπεῖα τῆς θρησκευτικῆς ἀδιαφορίας τῶν γονέων, ἐν Ἀγγλίᾳ χιλιάδες δλόκληροι ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν μὴ τυχόντες τοῦ μυστηρίου τοῦ Χρισματος. Ἡ ἀνάγκη δὲ τῆς αὐτοχρόνου ἐκτελέσεως τῶν δύο μυστηρίων ἐτι περισσότερο καταφαίνεται, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν καὶ τὸ μέγεθος πολλῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν ἐν Ἀγγλίᾳ. Εἶναι ἀδύνατον φυσικῶς νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς ἐπίσκοπος διὰ τὸ μυστήριον τοῦ Χρισματος, ἔχων ἐν τοῖς ὁρίοις τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἡμισυ, ἐν ἣ καὶ δύο ἑκατομμύρια ψυχῶν. Ἀλλὰ καὶ ἂν προβληθῇ ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι καὶ ἐν τῇ τελευταίᾳ περιπτώσει δύναται ὁ Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος νὰ ἐπιθέσῃ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν βαπτισμένων, πρόδηλον εἶναι ὅτι καθίσταται πάντη ἀδύνατον αὐτῷ νὰ ἐξετάσῃ τὸν μέλλοντα νὰ χρισθῇ παῖδα, ἵνα γνωρίσῃ κατὰ πόσον ἔχει κατηχηθῇ δεόντως ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας του—τοῦθ' ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι ὀφείλει νὰ πράξῃ ὁ ἐπίσκοπος.

ΘΕΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ

Τὸ ἀγνώτατον μυστήριον τῆς θ. Εὐχαριστίας ὑπῆρξε τὸ ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως κατὰ τὰς συναντήσεις τοῦ 1920, 1930, 1931 καὶ 1935. Ἄλλ' ἐνῶ κατὰ τὴν πρώτην καὶ τρίτην τῶν συναντήσεων ἀκροθιγῶς, δύναται νὰ εἴπη τις, ἐξετάσθῃ τὸ ζήτημα τοῦτο, κατὰ τὴν τοῦ 1930 καὶ 1935 τὸνναντίον ἀπὸ πάσης πλευρᾶς ἠρευνήθη. Κατὰ τὴν συνάντησιν τοῦ 1930 μετὰ συζήτησιν μακρὰν ἐγένετο ἀποδεκτὸν ὑπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν α) ὅτι κατὰ τὴν θ. Εὐχαριστίαν μεταλαμβάνομεν Αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ, β) ὅτι τὰ καθηγιασμένα εἶδη τὰ ἀπομένοντα καὶ μετὰ τὴν μετάληψιν κλήρου καὶ λαοῦ τυγχάνουσι Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ καὶ γ) ὅτι ἡ Εὐχαριστία εἶναι θυσία προσφερομένη ὑπὲρ ζώντων καὶ τεθνεώτων. Παρατηρήθη δὲ τότε ὅτι ἡ λειτουργία τοῦ Ἀμερικανικοῦ Βιβλίου προσευχῶν ἔχει περισσότερας ὁμοιότητος πρὸς τὴν λειτουργίαν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ἅτε περιέχουσα καὶ τὴν ἐπίκλησιν διατετυπωμένην ὡς ἀκολουθίως: «Ἐπάκουσον ἡμῶν αἰτούμεθά Σοι ταπεινῶς πολυεύσπλαγχνε Πάτερ, καὶ τῇ παντοδυνάμῳ ἀγαθότητί Σου εὐδόκησον εὐλογῆσαι καὶ ἀγιάσαι τῷ λόγῳ καὶ τῷ Πνεύματί Σου, τὰ δῶρα καὶ δημιουργήματά Σου ταῦτα τοῦ ἄρτου καὶ

τοῦ οἴνου· ἵνα μεταλαμβάνοντες αὐτῶν κατὰ τὴν ἀ-
γίαν ἐντολὴν τοῦ Υἱοῦ Σου καὶ Σωτῆρος Ἰησοῦ
Χριστοῦ, εἰς ἀνάμνησιν τοῦ θανάτου καὶ τοῦ πάθους
Αὐτοῦ, μέτοχοι γενόμεθα τοῦ τιμίου Αὐτοῦ Σώμα-
τος καὶ Αἵματος». Ἡ Ὁρθόδοξος ἀντιπροσωπεία
εἶχε τότε δηλώσει ὅτι «αἱ ἐξηγήσεις αἱ δοθεῖσαι ὑπὸ
τῶν Ἀγγλικανῶν ἀντιπροσώπων περὶ τῆς Ἀγγλικα-
νικῆς διδασκαλίας προκειμένου περὶ τῆς εὐχαριστη-
ρίου θυσίας θὰ συνεφώνουν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον
διδασκαλίαν, ἂν παρείχετο ἐρμηνεία μετὰ πάσης σαφη-
νείας». Φρονοῦμεν ὅτι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου πλή-
ρης θὰ ἐπέλθῃ συμφωνία μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν
ἂν ἢ ἐπ' αὐτοῦ ὑπὸ τῆς Ρωμουνικῆς Ὁρθοδ. Ἐπι-
τροπῆς ὑποβληθεῖσα τῷ 1935 καὶ ὁμοφώνως ὑπὸ τῆς
Ἀγγλικανικῆς ἀντιπροσωπείας ἀποδεκτὴ γενομένη
δήλωσις τύχῃ τῆς κυρώσεως ἀπάσης τῆς Ἀγγλικανι-
κῆς Ὁμολογίας. Ἔχει δὲ ἡ δήλωσις αὕτη ὡς ἑξῆς:
«Κατὰ τὸν Μυστικὸν Δείπνον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰη-
σοῦς Χριστὸς προεφήτευσεν τὴν θυσίαν τοῦ θανάτου
Του δίδων Ἐαυτὸν τοῖς Ἀποστόλοις, ὑπὸ τὴν μορ-
φὴν τοῦ ἄρτου τοῦ εὐλογηθέντος ὑπ' Αὐτοῦ, ὡς βρω-
σιν, καί, ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ οἴνου τοῦ εὐλογηθέν-
τος ὑπ' Αὐτοῦ, ὡς πόσιν. 2) Ἡ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ
ἐφάπαξ προσεγεχθεῖσα θυσία ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν,
ἐξελάσκει τὰς ἁμαρτίας ζώντων τε καὶ τεθνεώτων
καὶ καταλλάσσει ἡμᾶς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Δὲν παρίστα-
ται ἀνάγκη ἵνα καὶ πάλιν θυσιάσῃ Ἐαυτὸν ὁ Κύ-
ριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. 3) Ἡ θυσία τοῦ Γολ-
γοθᾶ διηνεκῶς ἀναπαρίσταται ἐν τῇ Θείᾳ Εὐχαρι-
στίᾳ ἀναμιμάτως ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ
οἴνου διὰ τοῦ λειτουργοῦντος ἱερέως καὶ διὰ τῆς ἐ-
νεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἵνα μετέχωσι τῶν
καρπῶν τῆς θυσίας τοῦ Σταυροῦ οἱ προσφέροντες
τὴν εὐχαριστήριον θυσίαν, ἐκεῖνοι ὑπὲρ ὧν αὕτη
προσφέρεται καὶ ἐκεῖνοι οἵτινες ἀξίως κοινωνοῦσι
τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου. 4) Ἐν τῇ
Εὐχαριστίᾳ ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος διὰ τοῦ καθαιγιασμοῦ
μεταβάλλονται εἰς Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡ-
μῶν. Πῶς; Τοῦτο ἀποτελεῖ μυστήριον. 5) Ὁ Εὐχα-
ριστήριος ἄρτος καὶ οἶνος παραμένονσι Σῶμα καὶ
Αἷμα τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἐφόσον ὑπάρχουσι τὰ στοι-
χεῖα ταῦτα τῆς Εὐχαριστίας. 6) Οἱ μεταλαμβάνοντες
τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου τῆς Εὐχαριστίας μετέχουσι
τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν».

Ἐλέχθη ὅτι θὰ ἐπέλθῃ συμφωνία ἐπὶ τοῦ ζητήμα-
τος τούτου, ἂν ἢ ὡς ἄνω δήλωσις γίνῃ ἀποδεκτὴ ὑφ'
ἀπάσης τῆς Ἀγγλικανικῆς Ὁμολογίας.
Τονίζομεν δὲ ἰδιαζόντως τὸ σημεῖον τοῦτο καθόσον
ἐνῶ καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀγγλι-

κανικῆς Ὁμολογίας διεβεβαίωσαν τοὺς ἀντιπροσώ-
πους τῆς Ὁρθοδ. Ἐκκλησίας περὶ τῆς πίστεως αὐ-
τῶν εἰς τὸ μυστήριον τῆς Θ. Εὐχαριστίας ὡς εἰς τὸ
μυστήριον Αὐτοῦ τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ Χρι-
στοῦ, ἐν τοσοῦτῳ καὶ μετὰ τὴν διαβεβαίωσιν αὐτὴν
ἠκούσθησαν φωναί καὶ δὴ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς τάξεως
τοῦ Ἀγγλικοῦ Ἐπισκοπίτου κατὰ τῆς πραγματικῆς
παρουσίας τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ, ἦν μάλι-
στα, παρουσίαν, ὡς εἰδωλολατρείαν ἐξαπατήρησαν.
Τοιαῦται ἀσυνεπεῖς παραφωνίαι εὐδελον ὅτι οὐδαμῶς
προάγουσι τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως.

(Συνεχίζεται)

† Ο Μ. ΑΡΧΙΜ. ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΣΚΕΨΕΙΣ

1. Διὰ τοῦ χρήματος ἐπιτυγχάνει τις πολλά, διὰ τῆς ἀγάπης τὰ πάντα.
2. Ἡ ἀγία Γραφή εἶναι ἡ ἐπιστολή, ἣν ὁ οὐράνιος πα-
τήρ στέλλει πρὸς τὰ τέκνα του.
3. Ὁ θυμὸς ὁμοιάζει πρὸς τὸ ἄγριον θηρίον, τὸ ὁ-
ποῖον, ὅταν σπάσῃ τὰς ἀλύσεις του, ἐπιφέρει μεγάλα δυστυ-
χήματα.
4. Τὸ ἐπισκέπτεσθαι τὰς ἐκκλησίας, ὅταν ἀφίνωμεν
ἔξω αὐτῶν τὴν καρδίαν μας, σὺδὸλως ὠφελεῖ.
5. Ὁ κατερχόμενος ἐκ τοῦ ὄρους τῶν ἐλαιῶν ἔχει ἤδη
ὑπερνικήσει τὸν θάνατον.
6. Ἡ θλίψις δὲν πρέπει νὰ ἐκδιώκῃ τὴν πίστιν, ἀλλὰ
τὴν ἀπιστίαν.
7. Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὴν πεποίθησιν ὅτι, ὅταν ὁ Θεὸς
δὲν βοηθῇ, ἀποστέλλει παρηγορίαν, καὶ, ὅταν δὲν ἀπο-
στέλλῃ παρηγορίαν, στέλλει ἡμῖν ἐνίσχυσιν.
8. Ἡ δύναμις ἀξάνει συνήθως ἐν τῷ κήρῳ τῆς ὑπο-
μονῆς.
9. Ὅ,τι εἶναι ἡ ἀναπνοὴ διὰ τὸ σῶμα, τὸ αὐτὸ εἶναι ἡ
προσευχὴ διὰ τὴν ψυχὴν.
10. Πτωχὸς δὲν εἶναι ὁ ἔχων ὀλίγα, ἀλλ' ὁ ἐπιθυμῶν
περισσότερα.
11. Τὰ παιδία μανθάνουσιν εὐκόλως καὶ συντόμως νὰ
ὀμιλῶσιν, ἀλλὰ δυσκόλως καὶ μετὰ μακρὸν χρόνον νὰ
σιωπῶσιν.
12. Τὸ δίδειν ἐλεημοσύνην ὁμοιάζει πρὸς τὸ σπείρειν.
ὁ σπείρων πολλά θὰ θερίσῃ πολλά.

Κ. Ι. Δ.

ΑΓΝΩΣΤΟΙ ΤΙΝΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ
ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΚΑΤ'ΡΗ

(Συνέχεια τοῦ Β')

[2]

Τὰ ὄρφανὰ γίνονται δεκτὰ ἀπὸ τοῦ ἑβδόμου ἔτους
τῆς ἡλικίας αὐτῶν μέχρι τοῦ ἐνδεκάτου, ὅταν δὲ θὰ
τελειώσωσι τὰς σπουδὰς των, θὰ ἐξέλθωσι τοῦ Ὁρ-
φανοτροφείου ἐφωδιασμένα διὰ τῶν ἀναγκαίων βοη-
θημάτων, με μόνην τὴν ὑποχρέωσιν, νὰ ἀνακοινώσιν
εἰς τὸ Ἴδρυμα, ὅπου ἐξεπαιδεύθησαν πᾶν, ὅ,τι καλὸν
θὰ δυνηθῶσι νὰ μάθωσι, καὶ ὅ,τι θὰ ἦτο δυνατόν νὰ
εἶναι πρόξενον ὠφελείας τινός, καί, ἂν ποτε εὐπο-
ρῶσι, νὰ εὐρίσκωσιν ἐν ὄρφανὸν ἐγκαταλειμμένον
καὶ ἄβ' ἡθήτον καὶ νὰ ἀποστέλλωσιν αὐτὸ εἰς τὸ Ὁρ-
φανοτροφεῖον, ἐκπαιδεύοντα αὐτὸ ἰδίως δαπάναις.

Τοιοῦτον εἶναι ἐν περιλήψει τὸ αἴτιον καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἄνδρου. Διὰ τῶν συνεισφορῶν γενναίων ψυχῶν ἤρξατο ἤδη ἡ ἐκτέλεσις τοῦ καλοῦ τούτου ἔργου· ἀλλὰ διὰ νὰ τὸ τελειώσω, δέον νὰ διατρέξω τὰ διάφορα μέρη τῆς Εὐρώπης, διὰ νὰ συλλέξω ἀπὸ τοὺς φίλους τοῦ ὄρφανου τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον βοηθήματα. Ἐνισχύθην εἰς τοῦτο παρὰ πολλῶν ἐξ αὐτῶν, ἰδίᾳ δὲ παρὰ τῶν κ. κ. C. L. Korck, ἱεραποστόλου τῆς Ἑταιρίας τῶν ἀποστολῶν τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας¹, J. J. Robertson καὶ L. King, ἱεραποστόλων τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρίας τῆς Ἀμερικῆς², C. Haus, Ἀμερικανοῦ φιλέλλητος. Ὑπερβαλλόντως συνέτρεξαν οὗτοι εἰς τὴν πρόοδον τῆς φιλανθρωπίας ταύτης ἐπιχειρήσεως.

Ἐπὶ τούτῳ τῷ σκοπῷ μετέβην εἰς Αἰβόρον καὶ εἰς Μασσαλίαν, ὅπου οἱ συμπατριῶταί μου μὲ ἐβοήθησαν δι' ὅλων τῶν μέσων αὐτῶν, ἤλθον δὲ καὶ εἰς τὰς πρωτεύουσας τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας, ἵνα προσφύγω εἰς πρόσωπα γενναϊόδωρα, ἅτινα λαμβάνουσι οἶκτον διὰ τὸ ὄρφανόν, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὰς εὐγενεῖς καὶ συμπονετικὰς ψυχὰς τῶν κυριῶν, αἵτινες πάντοτε ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς Θείας Πρόνοιας, διὰ νὰ εἶναι τὸ καταφύγιον καὶ ἡ παρηγορία τῆς πασχούσης ἀνθρωπότητος. Εἰς αὐτὰς ἡ Ἑλλὰς πρὸ παντὸς εἶναι ὀφειλέτις παντοειδῶς εὐγνωμοσύνης. Ἰκετεύω αὐτὰς νὰ συντρέξουσιν εἰς τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ὑπερ τῶν ὄρφανῶν Ἰδρύματος τούτου· θὰ εἶναι τοῦτο ἐν ἀκρίβειᾳ καλὸν ἔργον προστεθειμένον εἰς τόσα καλά τὰ ὅποια ἔχουσιν ἤδη κἀμει.

Εἰς τοὺς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι θὰ συντρέξωσιν τὸ Ἰδρυμα τοῦτο, θὰ ὀφείλεται ἡ ἀγαθοεργία, τὰ τίμια δὲ ὀνόματα αὐτῶν καθὼς καὶ πᾶσα συνεισφορὰ αὐτῶν θὰ δημοσιευθῶσιν, ἵνα μὴ ἡ πρὸς αὐτοὺς ὀφειλομένη εὐγνωμοσύνη κινδυνεύσῃ ποτε νὰ λησμονηθῇ.

Ὁ Οὐράνιος τῶν ὄρφανῶν Πατήρ, εἰς ὃν παρατίθειμαι πᾶσαν τὴν ἐλπίδα μου, θὰ εὐλογῆσῃ τὰς γενναίας καὶ φιλανθρώπους ἐνεργείας αὐτῶν.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΚΑΪΡΗΣ

Ἱερεὺς καὶ καθηγητῆς τοῦ Ὁρφανοτροφείου Ἄνδρου

Τὰ χρηματικὰ ποσὰ δύνανται νὰ κατατίθενται παρὰ τῷ Πάστορι κ. Monod υἱῷ, ὁδὸς τοῦ προαστείου Ἁγίου Μαρτίνου³, No 80· παρὰ τῷ κ. Ἀμβροσίῳ Firmin Didot, ὁδὸς Ἰακώβου⁴, No 24, καὶ παρὰ τῷ κ. Cassin, εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ γραμματέως τῆς Ἑταιρίας τῆς Χριστιανικῆς Ἠθικῆς, ὁδὸς Tarnanne, No 12.

Γ'.

Τῇ 24 Ὀκτωβρίου 1826, ἡ «Γενικὴ Ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος» ἐδημοσίευσεν εἴδησιν, τὴν ὅποιαν παραλαμβάνει αὐτοῦσιον καὶ ὁ πολιὸς τῆς Ἄνδρου ἱστορικὸς καὶ ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημήτριος Πασχάλης, ὅτι ὁ Καΐρης ἐμετὰ τοῦ Ὁρφανοτροφείου τὴν σύστασιν ἐμελέτα νὰ περάσῃ εἰς κανὲν τῆς Ἑλβετίας μέρος

διὰ νὰ προσπαθῆσῃ νὰ συσταθῇ ἐκεῖ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον, ὅπου θέλουσιν ἐκπαιδευεσθαι ὅσα τῶν ὄρφανῶν ἤθελον δεῖξει δεξιότητα καὶ καρδίας εὐθύτητα» καὶ ὅτι «ὅσα ἐκ τῶν εὐκαταστάτων παιδιῶν ἤθελον εὐχαριστηθῆ ὁ γονεὺς τῶ νὰ πέμψωσιν ἐκεῖ πρὸς ἐκπαίδευσίν των θ' ἐπλήρωνον τὰ ἀπαιτούμενα πρὸς τοῦτο ἔξοδα»¹. Δὲν γνωρίζομεν ὅποιαν ἐντύπωσιν προὔξενησεν ἡ εἴδησις αὕτη εἰς τὸν τότε κύκλον τῶν ἀναγνώστων τῆς «Γενικῆς Ἐφημερίδος». Ἡ ἰδρύσις Ἑλληνικοῦ Γυμνασίου ἐν Ἑλβετίᾳ, ὅσον καὶ ἂν δὲν ἠδύνατο νὰ εἶναι ἀνωφελῆς, πάντως εἶναι τι δυσχερῆστικον καὶ ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως δυσπαράδεκτον. Τοιαύτην ἀπορίαν ἠσθάνθημεν, καὶ ὅτε ἀνεγνώσαμεν τὸ προμνημοῦ εὐθὲν ἀπόσπασμα ἐν τῷ περισπουδάστῳ ἔργῳ τοῦ σεβαστοῦ φίλου συγγραφέως τῆς ἱστορίας τοῦ Θεοφίλου Καΐρη. Τὸ ἔγγραφο, τὸ ὅποιον ἔρχεται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ὄριζοντα σήμερον ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων, διαλύει τὴν εὐλογον ἀπορίαν. Ὁ ἴδιος ὁ Καΐρης ἀ ἀκοινοῖ δι' αὐτοῦ, ὅτι ἐμελλε νὰ ἰδρῦσῃ Ἑλληνικὸν Γυμνάσιον, ἀλλ' ἔξωθι τοῦ Ὁρφανοτροφείου, ὅχι εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Εἶναι λοιπὸν ἀνακριβὴς ἡ ἀναγραφείσα ὑπὸ τῆς «Γενικῆς Ἐφημερίδος» τῆς Ἑλλάδος» εἴδησις, ἢ ὁ μακαρίτης Καΐρης ἐτροποποίησεν ἀρχικὸν αὐτοῦ σχέδιον, καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἰδρῦσῃ τὸ Γυμνάσιόν του ἐν Ἄνδρῳ καὶ ὄχι ἐν Ἑλβετίᾳ; Ἀδιστακτικὸς ἀποδέχομαι τὸ πρῶτον.

Ἐν τῷ αὐτῷ πολυμόχθῳ ἔργῳ αὐτοῦ περὶ τοῦ Θεοφίλου Καΐρη ὁ Ἄνδριος ἱστορικὸς ἀναφέρει, ὅτι «καὶ ἀρχὰς ὁ Καΐρης περιῆλθε τὰς νήσους καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα, ἀθροίζων συνδρομὰς πρὸς συντήρησιν οὐκ ὀλίγων ὄρφανῶν παιδῶν»². Ἡ ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων δημοσιευμένη Καΐρειος ἔκκλησις πρὸς τοὺς φιλανθρώπους τῆς Εὐρώπης ἐπιχέει καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς πρώτης φιλορφάνου δράσεως τοῦ Θεοφίλου Καΐρη ἀρχετὸν φῶς περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πρώτων ὄρφανῶν του, καθὼς καὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς των. Ῥητῶς γίνεται μνεῖα τῶν ἐν τῷ πατρικῷ αὐτοῦ οἴκῳ περιθαλαπομένων ὄρφανῶν, ἀνερχομένων εἰς δέκα οὐκ ὀλίγων τὸν ἀριθμόν. Νὰ πρόκειται ἀράγε περὶ τῶν οὐκ ὀλίγων τῶν ἀναφερομένων παρὰ τοῦ κ. Πασχάλη, αὐξηθέντων κατὰ δέκα ὑποτρόφων ὄρφανῶν τῆς Κυβερνήσεως, καθὼς ὁ ἀείμνηστος Κυβερνήτης Ἰωάννης ὁ Καποδίστριας εἶχεν ἐκφράσει τὴν ἐπιθυμίαν πρὸς τὸν Θεόφιλον Καΐρη³; Ἡ μήπως τίθειται ἐν ἀμφιβόλῳ ἡ ἀκρίβεια τοῦ ἀριθμοῦ οὐκ ὀλίγων, τοῦ μνημονευομένου ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ τῆς Ἄνδρου ἱστορικοῦ;

Ἡ παροῦσα ἔκκλησις τοῦ Καΐρη εἶναι ἀνεκτιμῆτου ἀξίας ἰδίᾳ δι' ὅσα γνωστοποιεῖ περὶ τῆς συνθέσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς λειτουργίας τοῦ κυφορομένου Ὁρφανοτροφείου, καὶ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης δὲν εἶναι δύσκολον νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς τὸ Καταστατικὸν τοῦ Ὁρφανοτροφείου. Ἡ μελέτη αὐτοῦ εἶναι πολύτιμος καὶ οὐχὶ ὀλίγα σημεῖα τῆς ὄρφανοτροφειακῆς δράσεως, ἀλλὰ καὶ τῆς διδασκαλικῆς καὶ παιδαγωγικῆς ἰδεολογίας τοῦ ἀειμνήστου Ἑλληνο-

1. «Société des Missions de l' Eglise anglicane».

2. «Société Biblique de l' Amérique».

3. «Rue du faubourg-Saint-Martin».

4. «Rue Jacob»

1. Δημητρίου Π. Πασχάλη, Θεόφιλος Καΐρης, σ. 54.

2. Ἐνθ. ἀν. σελ. 54.

3. Ἐνθ. ἀν. σελ. 54.

σοφοῦ, τοῦ τόσον, κρίμασιν οἷς οἶδς Κύριος, δεινῶς δλισηθήσαντος περὶ τὴν πίστιν καὶ ἀξιοθρηνητῶς ναυαγήσαντος.

Ἐξ Ἀνδρου ΑΡΧΙΜ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Ι. ΚΑΡΠΑΘΙΟΣ
Καθηγητῆς τῶν Θεολογικῶν
τοῦ ἐν Ἀνδρῶν Γυμνασίου.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Κατὰ τὴν λήξαν εβδομάδα συνήλθεν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εἰς δύο συνεδρίας, ἀσχοληθεῖσα ἐπὶ διαφόρων ὑπεροσιακῶν ὑποθέσεων.

— Διὰ Β. Διατάγματος καὶ μετὰ πρότασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου διαωρίσθη ἱεροκήρυξ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μητροπολεὶ Ἰωαννίνων ὁ ἱεροδιάκονος Βενεδικτος Πετρακῆς, κεκτημένος τὰ νόμιμα προσόντα.

— Ἐχορηγήθη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου δεκαπενθήμερος ἄδεια ἀπουσίας τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Φωκίδος διὰ Ὑδραν καὶ Σίφνον.

— Ἐπίσης ἐχορηγήθη μηνιαία ἀπουσίας ἄδεια τῷ παρὰ τῇ Μητροπολεὶ Νικηπόλεως καὶ Πρεβέζης ἱεροκήρυκι ἀρχιμ. Νικηφόρῳ Γιακούλη.

— Διὰ Βασ. Διατάγματος διαωρίσθησαν μέλη τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου α) τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καστορίας τακτικά μὲν ὁ Ἀρχιμ. Βασίλ. Διτσίκας καὶ ὁ ἱερεὺς Ἀνθιμος Ἀναγνωστίνου, ἀναπληρωματικά δὲ οἱ ἱερεῖς Ἰωάν. Ζήκος καὶ Νικ. Παλαδημητρίου, β) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Χαλκίδος τακτικά μὲν ὁ Ἀρχιμ. Βασίλ. Κωνσταντίνου καὶ οἱ ἱερεῖς Γεώργ. Μουρκογιάνης, ἀναπληρωματικά δὲ οἱ ἱερεῖς Ἀντώνιος Μάτζαρης καὶ Βασίλ. Χειμῶνας, καὶ γ) τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Σύρου τακτικά μὲν ὁ Ἀρχιμ. Χριστοδούλος Μαραθνοκαμπίτης καὶ ὁ ἱερεὺς Κωνστ. Ζερβός, ἀναπληρωματικά δὲ οἱ ἱερεῖς Ἀντώνιος Κονταρίνης καὶ Γεώργ. Ρενιέρης.

— Τὴν παρελθούσαν Κυριακὴν 25 τρ. μ. ἱερονυγοῦντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σισανίου καὶ Σιατίστης, Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος, ἐτελέσθη ἐν τῷ καθαρικῷ ναῷ Ἀθηνῶν ἱερὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Σμύρνης Χρυσοστόμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ μαρτυρικῶς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ Πόντῳ τελειωθέντων. Μετὰ τὴν θείαν λειτουργίαν φέροντες τὰ ἱερὰ ἄμφια οἱ ἱερονυγήσαντες ἐξήλθον πρὸς τὴν πρὸ τοῦ ἱεροῦ Βήματος τοῦ ναοῦ πλατείαν, ἐν ἣ ἐστήθη ὁ ἀνδριάς τοῦ ἀειμνήστου Σμύρνης Χρυσοστόμου. Ἐκεῖ ἐψάλλη τρισάγιον, μεθ' ὃ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἀπεκάλυψε τὸν ἀδριάντα. Τὴν σημαντὴν τελετὴν παρηκολούθησαν ὁ Ὑπουργὸς Θεοσευμάτων καὶ Παιδείας, ὁ Σεβ. Τραπεζοῦντος κατὰ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς πρὸς ἀνάγεισιν τοῦ ἀδριάντος Ἐπιτροπῆς, οἱ παρεπιδημοῦντες ἐν Ἀθῆναις Ἀρχιερεῖς, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων καὶ πλῆθος κόσμου.

— Ὁ νέος Μητροπολίτης Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος τὴν ἐσπέραν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς μετέβη εἰς τὴν ἔδραν αὐτοῦ Κηφισιᾶν συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Καρυστίας, Γυθείου, Ταλαντίου, ἄλλων κληρικῶν καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ — Διοικητοῦ Πρωτεύουσας καὶ ποτίζια, ἐγένετο δὲ δεκτὸς μετὰ τιμῶν, παρισταμένου τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ πάντων τῶν κοινοταρχῶν τῆς Ἐπαρχίας. Μετὰ τὴν τελετὴν τῆς ἐνθρονίσεως ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἐδεξιῶθη τοὺς προσελθόντας ἐν τοῖς Γραφείοις τῆς Κοινοτήτος.

— Διὰ νόμου ἀναγκαστικοῦ, δημοσιευθέντος τῇ 17 τρ. μ., ἐνεκρίθη ἡ πρότασις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ ἡ ἐπ' αὐτῆς ἀπόφασις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου περὶ προσαρτήσεως τῆς Ἐπαρχίας Αἰγίνης εἰς τὴν ἱερὰν Μητροπόλιν Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης, εἰς ἣν ἄλλοτε ἐπὶ αἰῶνας ἀνήκε, χάριν ἀμεσωτέρας ἐκκλησιαστικῆς προνοίας καὶ

ποιμαντορικῆς ἐπιστασίας τοῦ χριστευκωνύμου πληρώματος.

— Ἀπὸ τῆς παρελθούσης Πέμπτης 29 τρ. μ. ἤρξατο ὁ ἔορτασμός τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας (1836—1936). Τὴν πρωΐαν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐτέλεσε τὴν θείαν Λειτουργίαν ἐν τῷ ἐορτάζοντι ναῷ τῆς ἁγίας Ἀναστασίας ἐν τῷ Ἀρσακίῳ τοῦ Ψυχικοῦ. Ὁ Μακαριώτατος λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τοῦ χωρίου τῆς ἀναγνωσθείσης πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς «Ὅτι ἐν Ἰουδαίῳ καὶ Ἕλληνι, οὐκ ἐνὶ δούλῳ οὐδὲ ἐλεύθερῳ οὐκ ἐν ἄρσεν καὶ θῆλῳ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἶς ἐστέ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», ὠμίλησε περὶ τῆς διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἠθικῆς ἐξυψώσεως τῆς γυναικὸς καὶ τῆς ἀποστολῆς αὐτῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Εἶτα δὲ μετὰ τὴν θείαν Λειτουργίαν προσελθόντων τῶν κεκλημένων εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ Ἀρσακίου, πρῶτος ἔλαβε τὸν λόγον ὁ Μακαριώτατος, ἐξάρας τὸ ἔργον τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἐταιρείας ἐπὶ μιαν ὅλην ἑκατονταετίαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ Ἀρσακίου εἰς τὰ χριστιανικὰ ἰδεώδη, ἠυχήθη δὲ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος προκοπὴν καὶ ἐπιτυχίαν εἰς τὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἐταιρείαν κατὰ τὸν ἀρχόμενον δευτέρου αἰῶνα τῆς δράσεώς της. Μετὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον ὠμίλησαν ὁ Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας, ὁ Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἄλλοι τελευταῖος δὲ ὁ Ὑπουργὸς Θεοσευμάτων καὶ Παιδείας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Ναυπλίας καὶ Εὐρυτανίας.

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 «περὶ ἐνοριακῶν ναῶν, ἐφημερίων κλπ.» ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσι τῇ καθ' ἡμᾶς ἰ. μητροπόλει τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ εἰρημένου νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων ἱερέων τῆς χηρευούσης ἐνορίας Μαραθιά; τῆς ἐπαρχίας Εὐρυτανίας. Ἐν Ναυπλίᾳ τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1936.

† ὁ Ναυπλίας καὶ Εὐρυτανίας Γερμανός.

Ἱ. Μητρόπολις Μεσσηνίας.

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τοῦ 5439 νόμου περὶ ναῶν καὶ ἐφημερίων καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου τούτου ὀριζόμενα προσόντα νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικῶν ἐφημερίων τῆς ἐνορίας ἁγίου Βασιλείου «Κακορρεῦματος», ὅπως ἐντὸς εἰκοσὶν ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς ἰ. μητροπόλεως τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 83 τοῦ αὐτοῦ νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά προκειμένου νὰ ἀνακηρυχθῶσι ὑποψήφιοι. Ἐν Καλάμαις τῇ 23 Ὀκτωβρίου 1936. Ἐντολῇ Μητροπολίτου καὶ ε. α. Ὁ Γεν. Ἀρχ. Ἐπίτροπος Κωστόπουλος, Πρωτοπρεσβύτερος.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,,

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ:

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

† Ὁ Κίτρους ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

† Ὁ Μεσσηνίας ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ

Γραφεῖον, Π. Σ. Μανωλέσης

Τύποις «Φοίνικος» ὁδὸς Λεωνόπου 4 ἄρ. Τηλ. 28 873